

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszanki i identyfikacja przedsiębiorstwa

#### 1.1. Identyfikator produktu

**Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8**  
**Receptura 8 (CEM II/A-M (S-LL) 52,5 N; PREMIUM 52,5, CEM II/B-M (S-LL) 42,5N)**

**Nr UFI: 0P00-D06P-900W-C7CS**

#### 1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszanki oraz zastosowania odradzane

Cementy są stosowane w instalacjach przemysłowych do produkcji materiałów wiążących dla budownictwa oraz betonu, zapraw, tynków oraz betonu prefabrykowanego.

Cementy powszechnego użytku oraz mieszanki je zawierające (spoiwa hydrauliczne) są stosowane zarówno w warunkach profesjonalnych jak i przez indywidualnych użytkowników w budownictwie wewnątrz i na zewnątrz pomieszczeń. Zidentyfikowane zastosowania cementu i mieszanin go zawierających obejmują stosowanie produktu w postaci suchej oraz mokrej (zaprawy).

| PROC | Zidentyfikowane zastosowanie – opis zastosowania  | Produkcja             | Profesjonalne/<br>przemysłowe<br>wykorzystanie |
|------|---|-----------------------|--|
|      |   | Materiału budowlanego |  |
| 2    | Zastosowanie w zamkniętym procesie technologicznym ze sporadycznym, kontrolowanym narażeniem  | X                     | X  |
| 3    | Zastosowanie w zamkniętym procesie wsadowym (synteza lub wytwarzanie)   | X                     | X  |
| 5    | Mieszanie we wsadowych procesach wytwarzania preparatów* lub wyrobów (wieloetapowy i/lub znaczący kontakt).                                 | X                     | X  |
| 7    | Napylanie przemysłowe   |                       | X  |
| 8a   | Przenoszenie substancji lub preparatu (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu |                       | X  |
| 8b   | Przenoszenie substancji lub preparatu (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu    | X                     | X  |
| 9    | Przenoszenie substancji lub preparatu do małych pojemników (przeznaczoną do tego celu linią do napełniania wraz z ważeniem)                 | X                     | X  |
| 10   | Nakładanie pędzlem lub wałkiem  |                       | X  |
| 11   | Napylanie przemysłowe   |                       | X  |
| 13   | Obróbka wyrobów przemysłowych poprzez zamaczanie lub zalewanie  |                       | X  |
| 14   | Wytwarzanie mieszanin lub wyrobów poprzez tabletkowanie, prasowanie, wyciskanie, granulowanie   | X                     | X  |

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

|    |   |   |   |
|----|---|---|---|
| 19 | Ręczne mieszanie, podczas którego dochodzi do bliskiego kontaktu z substancją. Dostępne są jedynie środki ochrony osobistej |   | X |
| 22 | Potencjalnie zamknięte operacje przetwarzania z minerałami/metalami w podwyższonej temperaturze. Warunki przemysłowe        |   | X |
| 26 | Magazynowanie litych substancji nieorganicznych w temperaturze  | X | X |

### 1.3. Dane dotyczące dostawcy Karty Charakterystyki

Nazwa firmy: Górażdże Cement S.A.  
 Pełen adres: 47-316 Górażdże, Chorula ul. Cementowa 1  
 Numer telefonu: + 48 77 777 81 27  
 Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki:  
[jolanta.mazur@heidelbergmaterials.com](mailto:jolanta.mazur@heidelbergmaterials.com)

### 1.4. Numer telefonu alarmowego

Numer telefonu alarmowego: 112 lub 998 (Straż Pożarna)  
 Numer telefonu producenta: + 48 77 777 81 27 (w dni robocze, w godz. 7.00 – 15.00)

## SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

### 2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

**Klasyfikacja zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 z późniejszymi zmianami:**

**Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy, kategoria zagrożenia 1 (Eye Dam. 1)**

Powoduje poważne uszkodzenie oczu. (H318)

**Działanie żrące/drażniące na skórę, kategoria zagrożenia 2 (Skin Irrit. 2)**

Działa drażniąco na skórę. (H315)

**Działanie toksycznie na narządy docelowe – narażenie jednorazowe, kategoria zagrożenia 3, działanie drażniące na drogi oddechowe (STOT SE 3)**

Może powodować podrażnienie dróg oddechowych. (H335)

**Działanie uczulające na skórę, kategoria zagrożenia 1 (Skin Sens. 1)**

Może powodować reakcję alergiczną skóry. (H317)

#### **Szkodliwe skutki działania na zdrowie człowieka:**

**Oczy:** Może powodować pieczenie, zaczerwienienie oczu, zapalenie spojówek. Kontakt z mieszaniną w stanie ciekłym (ze względu na odczyn zasadowy) może powodować uszkodzenie rogówki.

**Skóra:** Kontakt ze skórą może wywoływać swędzenie, miejscowe zaczerwienienie, a w przypadku długotrwałego kontaktu – wysuszenie, łuszczenie się skóry, pękanie, owrzodzenia, pierwotne i ropne zapalenia skóry, wypryski. U osób uczulonych może wystąpić silna reakcja alergiczna nawet na bardzo małe ilości produktu.

**Połknięcie:** Po spożyciu może dojść do uszkodzenia śluzówki przewodu pokarmowego, wymiotów i biegunki.

**Wdychanie:** Pyły mogą podrażniać drogi oddechowe i powodować kaszel, drapanie w gardle.

#### **Skutki działania na środowisko:**

Przy prawidłowym postępowaniu nie stwarza zagrożenia dla środowiska.

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### Skutki działania związane z właściwościami fizykochemicznymi:

Nie są znane.

## 2.2 Elementy oznakowania

### Piktogramy



### Hasło ostrzegawcze: Niebezpieczeństwo

#### Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia:

H315 - Działa drażniąco na skórę.

H317 - Może powodować reakcję alergiczną skóry.

H318 - Powoduje poważne uszkodzenie oczu.

H335 - Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

#### Zwroty wskazujące środki ostrożności:

P102 Chronić przed dziećmi

P261 - Unikać wdychania pyłu.

P271 - Stosować wyłącznie na zewnątrz lub w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.

P280 - Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy.

P302+P352 - W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ: umyć dużą ilością wody.

P304+P340 - W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić mu warunki do swobodnego oddychania.

P305+P351+P338 - W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.

### Zawiera: Klinkier portlandzki; Pyły z gazów odlotowych

#### **Dodatkowe informacje**

Kontakt skóry z mokrym cementem, mieszanką betonową lub zaprawą może powodować podrażnienie, zapalenia lub poważne uszkodzenia skóry.

Może spowodować uszkodzenie produktów z aluminium lub innych metali nieszlachetnych.

## 2.3 Inne zagrożenia

Mieszanka nie spełnia kryteriów PBT i vPvB. Nie wykazuje działania zaburzającego funkcjonowanie układu hormonalnego.

## SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach.

### 3.2 Mieszanki

Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

| Substancja                                    | Stężenie (wagowe w cemencie) [%] | Numer rejestracyjny                                      | EINECS    | CAS        | Klasyfikacja zgodnie z Rozporządzeniem 1272/2008          |                                    |
|---|----------------------------------|--|-----------|------------|---|------------------------------------|
|   |                                  |  |           |            | Klasa zagrożenia i kategoria                              | Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia |
| Klinkier portlandzki                          | 31,9 - 88                        | Nie podlega obowiązkowi rejestracji (zał. V rozp. REACH) | 266-043-4 | 65997-15-1 | Skin Irrit. 2<br>Skin Sens. 1B<br>Eye Dam. 1<br>STOT SE 3 | H315<br>H317<br>H318<br>H335       |
| Żużel wielkopiecowy                           | 5,5 -- 59                        | 01-2119487456-25-XXXX                                    | 266-002-0 | 65996-69-2 | brak  | brak                               |
| Kamień wapienny;<br>Węglan wapnia*            | 5,5 - 29                         | Nie podlega obowiązkowi rejestracji (zał. V rozp. REACH) | 215-279-6 | 1317-65-3  | brak  | brak                               |
| Siarczan wapnia (gips)*                       | 0 – 8                            | 01-2119444918-26-XXXX                                    | 231-900-3 | 7778-18-9  | brak  | brak                               |
| Pyły z gazów odlotowych (z produkcji cementu) | 0 – 5                            | 01-2119486767-17-XXXX                                    | 270-659-9 | 68475-76-3 | Skin Irrit. 2<br>Skin Sens. 1B<br>Eye Dam. 1<br>STOT SE 3 | H315<br>H317<br>H318<br>H335       |
| Siarczan żelaza (II)                          | 0 – 1                            | 01-2119513203-57-xxxx                                    | 231-753-5 | 7720-78-7  | Acute Tox. 4<br>Skin Irrit. 2<br>Eye Irrit. 2             | H302<br>H315<br>H319               |

### \*- wyznaczone normatywy higieniczne

Pełne brzmienia zwrotów H oraz akronimy symboli, klas zagrożenia i kodów kategorii podano w sekcji 16 Karty charakterystyki

## SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

### 4.1 Opis środków pierwszej pomocy

#### Uwagi ogólne

Dla udzielających pierwszej pomocy nie są wymagane środki ochrony osobistej. Należy unikać kontaktu z mokrym cementem lub mokrymi mieszaninami zawierającymi cement.

#### Po kontakcie z oczami

Nie trzeć oczu aby zapobiec mechanicznemu uszkodzeniu rogówki.

Wyjąć soczewki kontaktowe, jeśli są. Pochylić głowę w kierunku zanieczyszczonego oka, otworzyć szeroko powieki i dokładnie wypłukać dużą ilością czystej wody przez co najmniej 20 minut aby usunąć wszystkie zanieczyszczenia. Unikać płukania niezanieczyszczonego oka. Jeżeli to możliwe używać wody izotonicznej (0.9% NaCl). Skontaktować się z lekarzem i/lub okulistą.

#### Po kontakcie ze skórą

Suchy cement usunąć i obficie spłukać skórę wodą.

Mokry/wilgotny cement spłukać dużą ilością wody.

Zdjąć zanieczyszczone ubranie, obuwie, zegarki itp. i wyczyścić przed ponownym użyciem.

W przypadku jakichkolwiek podrażnień lub oparzeń skontaktować się z lekarzem.

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

---

### Po wdychaniu

Przenieść osobę na świeże powietrze. Gardło oraz kanały nosowe powinien się oczyścić z pyłu samoczynnie. Skontaktować się z pomocą medyczną. Kontakt z lekarzem powinien nastąpić przy stałym podrażnieniu lub późniejszych objawach dyskomfortu takich jak kaszel i inne

### Po spożyciu

Nie wywoływać wymiotów. Jeżeli poszkodowany jest przytomny wypłukać usta wodą oraz podać dużą ilość wody do picia. Niezwłocznie skontaktować się z pomocą medyczną lub skontaktować się z centrum zatruc.

## 4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

### Oczy

Kontakt cementu (suchego lub mokrego) z oczami może spowodować poważne i potencjalnie nieodwracalne obrażenia.

### Skóra

Cement przy przedłużonym kontakcie może działać drażniąco na wilgotną skórę (spoconą lub wilgotną), wielokrotny kontakt może działać uczulająco.

Przedłużony kontakt pyłu cementowego z mokrą skórą może powodować podrażnienia, stany zapalne lub oparzenia. Kontakt może przebiegać bez odczucia bólu (np. podczas kłęknięcia w spodniach w mokrym betonie).

Więcej szczegółów w odnośniku (1).

### Wdychanie

Wielokrotne wdychanie pyłu cementowego przez dłuższy okres czasu zwiększa ryzyko rozwoju chorób układu oddechowego.

### Środowisko

W warunkach normalnego wykorzystania cementy powszechnego użytku nie jest niebezpieczny dla środowiska.

## 4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Miejsce pracy powinno być wyposażone w prysznic i stanowisko do płukania oczu. Lekarzowi należy udostępnić kartę charakterystyki.

## SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

### 5.1 Środki gaśnicze

Cement jest niepalny.

### 5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Cement jest niepalny i niewybuchowy oraz nie wywołuje ani nie podtrzymuje spalania innych materiałów.

### 5.3 Informacja dla straży pożarnej

Zakładać gazoszczelną odzież ochronną i aparaty oddechowe niezależne od powietrza z otoczenia. Pojemniki narażone na działanie ognia chłodzić z bezpiecznej odległości rozproszonym strumieniem wody; o ile to możliwe, usunąć je z terenu zagrożonego.

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

#### 6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

##### 6.1.1 Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy

Nosić sprzęt ochronny określony w sekcji 8 i postępować zgodnie z wytycznymi sekcji 7.

##### 6.1.2 Dla osób udzielających pomocy

Nie są wymagane żadne procedury.

Jednakże w przypadku wysokiego zapylenia należy zastosować sprzęt ochronny układu oddechowego.

#### 6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Zabezpieczyć przed dostaniem się dużych ilości cementu do zbiorników, cieków wodnych, kanalizacji i ścieków.

#### 6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Suchy cement

Zebrać rozsypany materiał w stanie suchym jeżeli to możliwe.

Stosować suche metody oczyszczania takie jak odkurzanie (sprzęt przemysłowy wyposażony w wysoko efektywne filtrowanie (EPA i HEPA, EN 1822-1:2009 lub podobne), które nie powodują rozpylania. Nigdy nie stosować sprężonego powietrza.

Alternatywnie wytrzeć pył na mokro używając mopa, mokrych szczotek, spray'ów wodnych lub węża (unikać rozpylania do powietrza) i usunąć szlam.

Jeżeli to nie możliwe, usuwać na mokro (patrz mokry cement).

Jeżeli czyszczenie na mokro lub odkurzanie nie jest możliwe i pozostaje możliwość usuwania na sucho należy upewnić się, że pracownicy stosują właściwy sprzęt ochrony osobistej i nie powodują rozpylania.

Unikać wdychania pyłu cementowego i jego kontaktu ze skórą. Umieścić rozsypany materiał w pojemniku. Zabezpieczyć przed składowaniem zgodnie z sekcją 13.

Mokry cement

Zebrać mokry cement i umieścić w pojemniku. Odczekać aż materiał wyschnie i zwiąże przed składowaniem zgodnym z sekcją 13.

#### 6.4 Odniesienie do innych sekcji

Szczegóły w sekcji 8 i 13.

### SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

Nie stosować ani nie składować w pobliżu żywności, napojów lub materiałów tytoniowych.

#### 7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

##### 7.1.1 Środki ochronne

Stosować się do zaleceń z sekcji 8.



# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

W trakcie czyszczenia suchego cementu stosować się do sekcji 6.3.

Środki ochrony przeciwpożarowej  
Nie mają zastosowania.

Środki zapobiegające rozpylaniu  
Nie zmiatać. Stosować suche metody czyszczenia, nie powodujące rozpylania - odkurzacze.

Środki ochrony środowiska  
Nie istnieją szczególne środki.

### 7.1.2 Informacje dotyczące ogólnej higieny pracy

Nie stosować, przechowywać w pobliżu jedzenia, napoi i materiałów tytoniowych.  
W środowisku zapyłonym stosować maskę i okulary ochronne.  
Używać rękawic aby uniknąć kontaktu ze skórą.

### 7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Cement luzem przechowywać w wodoodpornych (wewnętrzne skraplanie powinno być zminimalizowane) czystych i zabezpieczonych przed zanieczyszczeniem warunkach.

Aby uniknąć zagrożeń związanych tworzeniem narostów i osunięć, nie wchodzić do obszarów składowania (silos, przedział ładunkowy, cysterna lub okolice ścian przy składach bez zastosowania odpowiednich procedur bezpieczeństwa.

Cement może utworzyć narost lub przywierać do ścian na ograniczonym obszarze. Następnie może się uwolnić, zsunąć, lub spaść.

Cement workowany powinien być przechowywany w zamkniętych opakowaniach, oddzielony od gruntu w chłodnych suchych warunkach, zabezpieczonych przed gwałtownymi cięciami powietrznymi w celu uniknięcia obniżenia jakości.

Worki powinny być układane w układzie zapewniającym stabilność.

Nie stosować aluminiowych pojemników w celu składowania lub transportu mieszanin zawierających mokry cement.

#### Ograniczanie i kontrola zawartości rozpuszczalnego Cr (VI)

W cementach z zredukowaną zawartością Cr (VI) zgodnie z przepisami z punktu 15 właściwości zredukowanej zawartości zmieniają się z określonym czasem. Dlatego opakowania z cementem oraz dokumenty transportowe powinny zawierać informację o czasie działania reduktora. Warunki oraz okres przechowywania powinny być właściwie dostosowane tak aby utrzymać właściwości reduktora i utrzymywania się zawartości rozpuszczalnego Cr (VI) poniżej poziomu 0,0002% w przeliczeniu na ogólną suchą masę cementu zgodnie z EN 196-10.

### 7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Brak dodatkowych informacji dla szczególnych zastosowań (patrz sekcja 1.2).

## SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

### 8.1 Parametry dotyczące kontroli

Normatywy higieniczne:

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1286, 2018);

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. poz. 61, 2020);

Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 325, 2021);

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1661, 2023).

| <u>Składnik</u>                      | <u>CAS-nr</u> | <u>Normatyw</u>     | <u>wartość</u>       | <u>jednostka</u>  |
|--------------------------------------|---------------|---------------------|----------------------|-------------------|
| Cement portlandzki:                  |               |                     |                      |                   |
|                                      | 65997-15-1    |                     |                      |                   |
| -frakcja wdychalna                   |               | NDS<br>NDSCh i NDSP | 6<br>nie wyznaczono  | mg/m <sup>3</sup> |
| - frakcja respirabilna               |               | NDS<br>NDSCh i NDSP | 2<br>nie wyznaczono  | mg/m <sup>3</sup> |
| Węglan wapnia                        | 471-34-1      |                     |                      |                   |
| – frakcja wdychalna                  |               | NDS<br>NDSCh i NDSP | 10<br>nie wyznaczono | mg/m <sup>3</sup> |
| Siarczan(VI) wapnia (gips) 7778-18-9 |               |                     |                      |                   |
| - frakcja wdychalna                  |               | NDS<br>NDSCh i NDSP | 10<br>nie wyznaczono | mg/m <sup>3</sup> |

DNEL wdychanie (8h): 2 mg/m<sup>3</sup>

DNEL skóra: nie ma zastosowania

DNEL spożycie: nie ma odniesienia

DNEL odnosi się do pyłu respirabilnego. Narzędzie zastosowane do oszacowania ryzyka (MEASE) odnosiło się do frakcji wdychalnej. W wyjściowych wnioskach i analizie oceny ryzyka zastosowany został więc odpowiedni margines bezpieczeństwa.

Na podstawie dostępnych badań oraz doświadczeń nie jest dostępny DNEL dla narażenia skóry, ponieważ cement jest sklasyfikowany jako drażniący, kontakt ze skórą oraz oczami powinien być ograniczony do możliwego minimum.

PNEC woda: nie ma zastosowania

PNEC osad: nie ma zastosowania

PNEC gleba: nie ma zastosowania

Analiza ryzyka dla środowiska jest oparta na wpływie na pH wody. Możliwe są zmiany pH w wodach powierzchniowych, podziemnych, które jednak nie powinny przekroczyć wartości 9.

## 8.2 Kontrola narażenia

Dla każdego zidentyfikowanego zastosowania (PROC), użytkownicy mogą z tabeli poniżej wybrać opcję A) lub B) w zależności od tego co jest najważniejsze w ich sytuacji. Po wybraniu jednej opcji należy wybrać analogiczną z tabeli w sekcji „8.2.2 Środki ochrony osobistej” – Środki ochrony układu oddechowego. Możliwe są jedynie kombinacje A) - A) oraz B) – B).

### 8.2.1 Stosowne techniczne środki kontroli

Środki redukujące generowanie zapylenia i zapobiegające rozprzestrzenianiu się pyłu w środowisku takie jak odpylanie, wentylacja i metody suchego czyszczenia, które nie powodują zapylenia.



## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

| Zastosowanie  | PROC*                           | Narażenie   | Lokalne środki   | Wydajność    |
|---|---------------------------------|---|--|--------------|
| Przemysłowa produkcja/formowanie hydraulicznych materiałów wiążących i materiałów budowlanych   | 2, 3                            | Okres nie jest ograniczony (do 480 min na zmianę, 5 zmian w tygodniu) | Niewymagane  | -            |
|   | 14, 26                          |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) lokalny system wentylacji wyciągowej   | 78 %         |
|   | 5, 8b, 9                        |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 78 %         |
| Przemysłowe wykorzystanie jako suchy hydrauliczny materiał budowlany (wewnątrz i na zewnątrz)   | 2                               |   | Niewymagane  | -            |
|   | 14, 22, 26                      |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 78 %         |
|   | 5, 8b, 9                        |   | A) wentylacja ogólna<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 57 %<br>78 % |
| Przemysłowe wykorzystanie jako zaprawa – materiał wiążący                                       | 7                               |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 78 %         |
|   | 2, 5, 8b, 9, 10, 13, 14         |   | Niewymagane  | -            |
| Profesjonalne wykorzystanie jako suchy hydrauliczny materiał budowlany (wewnątrz i na zewnątrz) | 2                               |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 72 %         |
|   | 9, 26                           |   | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 72 %         |
|   | 5, 8a, 8b, 14                   |   | Lokalny system wentylacji wyciągowej   | 72 %         |
|   | 19                              |   | Wykorzystanie lokalnych środków niemożliwe. Wykorzystywać jedynie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach lub na zewnątrz | -            |
| Profesjonalne wykorzystanie jako zaprawa – materiał wiążący                                     | 11                              | A) Niewymagane<br>lub<br>B) Lokalny system wentylacji wyciągowej      | 72 %   |              |
|   | 2, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 19 | Niewymagane   | -  |              |

\*PROC są zidentyfikowanymi zastosowaniami zdefiniowanymi w sekcji 1.2

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### 8.2.2 Indywidualne środki ochrony, takie jak indywidualne wyposażenie ochronne

#### Ogólne

Podczas pracy unikać klękania w świeżej zaprawie lub betonie. Jeżeli klękanie jest niezbędne stosować wodoodporne środki ochrony osobistej.

Podczas pracy z cementem nie jeść, nie pić, nie palić aby uniknąć kontaktu ze skórą lub ustami.

Przed rozpoczęciem pracy z cementem stosować krem ochronny i używać go regularnie.

Po pracy z cementem lub materiałami go zawierającymi, pracownicy powinni się umyć lub wziąć prysznic używając środków nawilżających.

Zdjąć zanieczyszczone ubranie, obuwie, zegarki itp. i wyczyścić przed ponownym użyciem.

#### Ochrona oczu/twarzy



Podczas pracy z cementem stosuj okulary lub gogle zgodne z normą PN-EN 166 aby uniknąć kontaktu z oczami.

#### Ochrona skóry



Stosować wodoszczelne i odporne na ścieranie i na alkaliczne środowisko rękawice (np. nitylowe (czas przenikania 480 min., grubość 0,4 mm, oznakowane CE) wewnątrz wyłożone bawełną, buty, zamkniętą odzież z długimi rękawami i nogawkami oraz dodatkowe środki ochrony skóry (np. kremy ochronne) w celu zabezpieczenia skóry przed przedłużonym kontaktem z cementem. Szczególną uwagę zwrócić na to aby mokry cement nie dostał się do obuwia. Nie przekraczać wskazanego przez producenta czasu stosowania rękawic aby uniknąć problemów ze skórą. W niektórych przypadkach niezbędne jest stosowanie wodoodpornych spodni lub ochronników na kolana.

#### Ochrona układu oddechowego



Jeżeli osoba jest narażona na kontakt z pyłem klinkierowym w ilości powyżej określonych limitów, powinna stosować odpowiednie środki ochrony układu oddechowego. Środki te powinny zostać przystosowane do poziomu stężenia pyłu oraz standardów EN 149 lub krajowych.

#### Zagrożenia termiczne

Nie dotyczy.

| Zastosowanie  | PROC*      | Narażenie   | Środki ochrony układu oddechowego | Wydajność               |
|---|------------|---|-----------------------------------|-------------------------|
| Przemysłowa produkcja/formowanie hydraulicznych materiałów wiążących i materiałów budowlanych | 2, 3       | Okres nie jest ograniczony (do 480 min na zmianę, 5 zmian w tygodniu) | Niewymagane                       | -                       |
|   | 14, 26     |   | A) FFP2<br>lub<br>B) FFP1         | APF = 10<br><br>APF = 4 |
|   | 5, 8b, 9   |   | A) FFP2<br>lub<br>B) FFP1         | APF = 10<br><br>APF = 4 |
| Przemysłowe wykorzystanie jako suchy hydrauliczny materiał budowlany (wewnątrz i na zewnątrz) | 2          |   | Niewymagane                       | -                       |
|   | 14, 22, 26 |   | A) FFP2<br>lub<br>B) FFP1         | APF = 10<br><br>APF = 4 |
|   | 5, 8b, 9   |   | A) FFP2<br>lub<br>B) Niewymagane  | APF = 10<br><br>APF = 4 |

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

|   |                                 |  |                                  |          |
|---|---------------------------------|--|----------------------------------|----------|
| Przemysłowe wykorzystanie jako zaprawa – materiał wiążący                                       | 7                               |  | A) FFP3<br>lub<br>B) FFP1        | APF = 20 |
|   | 2, 5, 8b, 9, 10, 13, 14         |  | Niewymagane                      | APF = 4  |
| Profesjonalne wykorzystanie jako suchy hydrauliczny materiał budowlany (wewnątrz i na zewnątrz) | 2                               |  | A) FFP1<br>lub<br>B) Niewymagane | APF = 4  |
|   | 9, 26                           |  | A) FFP3<br>lub<br>B) FFP1        | APF = 20 |
|   | 5, 8a, 8b, 14                   |  | FFP2                             | APF = 4  |
|   | 19                              |  | FFP2                             | APF = 10 |
| Profesjonalne wykorzystanie jako zaprawa – materiał wiążący                                     | 11                              |  | A) FFP2<br>lub<br>B) FFP1        | APF = 10 |
|   | 2, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 19 |  | niewymagane                      | APF = 4  |

\*PROC są zidentyfikowanymi zastosowaniami zdefiniowanymi w sekcji 1.2.

Przegląd APF (Assigned protection factors – wskaźnik efektywności RPE) w różnych RPE (Respiratory Protection Equipment – środki ochrony układu oddechowego) (zgodnie z EN 529:2005) można znaleźć w słowniku MEASE (16).

Środki ochrony układu oddechowego (RPE) wymienione powyżej powinny być stosowane jedynie gdy równolegle mają zastosowanie poniższe zasady: Czas trwania pracy (w odniesieniu do “czasu ekspozycji”) powinien odpowiadać dodatkowemu fizjologicznemu obciążeniu dla pracownika uwzględniając opory przy oddychaniu i masę RPE oraz obciążenie termiczne wynikające z osłaniania głowy. Należy również uwzględnić, że pracownik używający RPE ma ograniczone możliwości używania narzędzi i komunikowania się.

Z powyższych powodów pracownik powinien być: (i) zdrowy (szczególnie w zakresie problemów medycznych, na które RPE może wpływać), (ii) Twarz powinna mieć charakterystykę zapobiegającą powstawaniu przerw pomiędzy maską a twarzą (blizny, broda, wąsy). Rekomendowane maski, które powinny dokładnie przylegać do twarzy. Nie zapewnią właściwej ochrony jeżeli nie pasują właściwie do konturów twarzy.

Pracodawca i osoby samozatrudniające się ponoszą prawną odpowiedzialność za zapewnienie prawidłowej ochrony układu oddechowego i prawidłowego zarządzania środkami ochrony w miejscu pracy. Powinni oni więc zapewnić pełne zarządzanie środkami ochrony włącznie z prawidłowym szkoleniem pracowników.

### 8.2.3 Kontrola narażenia środowiska

Kontrola narażenia środowiska w odniesieniu do emisji cementu do powietrza powinna być zgodna z dostępnymi technologiami i regulacjami dla emisji pyłów.

Powietrze: Środki ochrony środowiska dla emisji pyłów cementowych do powietrza powinny być zgodne z dostępną technologią oraz wymogami dotyczącymi zawartości pyłów w powietrzu.

Woda: Nie splukiwać cementu do systemu kanalizacji lub zbiorników z wodą aby uniknąć wysokiego odczynu pH. (pH powyżej 9 może mieć negatywny wpływ ekotoksykologiczny).

Gleba oraz powierzchnia ziemi: Nie są wymagane żadne środki kontroli narażenia przy ekspozycji powierzchni ziemi.

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

#### 9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

- a) Stan skupienia  
Ciało stałe
- b) Kolor  
Szary lub biały.
- c) Zapach  
Bez zapachu.
- d) Temperatura topnienia/krzepnięcia  
> 1 250 °C
- e) Temperatura wrzenia lub początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia  
Nie ma zastosowania, w normalnych warunkach atmosferycznych temperatura topnienia >1 250°C
- f) Palność materiałów  
Mieszanina jest niepalna.
- g) Dolna i górna granica wybuchowości  
Mieszanina nie stwarza zagrożenia wybuchowego, ponieważ w strukturze składników nie występują grupy chemiczne związane z właściwościami wybuchowymi.
- h) Temperatura zapłonu  
Nie dotyczy.
- i) Temperatura samozapłonu  
Brak dostępnych danych.
- j) Temperatura rozkładu  
Brak dostępnych danych.
- k) pH  
Zawiesina 50:50 % (woda-cement): 11-13.512 w 20 °C.
- l) Lepkość kinematyczna  
Nie dotyczy (ciało stałe).
- m) Rozpuszczalność  
Mieszanina praktycznie nierozpuszczalna w wodzie.
- n) Współczynnik podziału n-oktanol/woda (wartość współczynnika log)  
Zgodnie z załącznikiem VII (pkt 7.8) do rozporządzenia REACH badania nie trzeba wykonywać, ponieważ składniki mieszaniny są nieorganiczne..
- o) Prężność par  
Brak dostępnych danych.
- p) Gęstość lub gęstość względna  
Gęstość względna: 2.75-3.20; Gęstość nasypowa: 0.9-1.5 g/cm<sup>3</sup>
- q) Względna gęstość pary  
Brak dostępnych danych.
- r) Charakterystyka cząsteczek  
Wielkość cząstek 5-30 µm.

#### 9.2 Inne informacje

##### 9.2.1. Informacje dotyczące klas zagrożenia fizycznego

- a) Materiały wybuchowe: Nie dotyczy.
- b) Gazy łatwopalne: Nie dotyczy.
- c) Aerozole: Nie dotyczy.
- d) Gazy utleniające: Nie dotyczy.
- e) Gazy pod ciśnieniem: Nie dotyczy.
- f) Płyny łatwopalne: Nie dotyczy.

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

- g) Łatwopalne ciała stałe: Nie dotyczy.
  - h) Substancje i mieszaniny samoreaktywne: Nie dotyczy.
  - i) Substancje ciekłe piroforyczne: Nie dotyczy.
  - j) Substancje stałe piroforyczne: Nie dotyczy.
  - k) Substancje i mieszaniny samonagrzewające się: Nie dotyczy.
  - l) Substancje i mieszaniny, które w kontakcie z wodą emitują gazy łatwopalne: Nie dotyczy.
  - m) Substancje ciekłe utleniające: Nie dotyczy.
  - n) Substancje stałe utleniające: Nie dotyczy.
  - o) Nadtlenki organiczne: Nie dotyczy.
  - p) Substancje powodujące korozję metali: Nie dotyczy.
  - q) Odczulone materiały wybuchowe: Nie dotyczy.
- 9.2.2. Inne właściwości bezpieczeństwa**
- a) wrażliwość mechaniczna: Brak danych.
  - b) temperatura samoprzyspieszającej polimeryzacji: Brak danych.
  - c) tworzenie wybuchowej mieszaniny pyłu z powietrzem: Brak danych.
  - d) rezerwa kwasowo/zasadowa: Brak danych.
  - e) szybkość parowania: Brak danych.
  - f) zdolność mieszania się: Brak danych.
  - g) przewodność: Brak danych.
  - h) działanie korozyjne: Brak danych.
  - i) grupa gazów: Nie dotyczy.
  - j) potencjał redoks: Brak danych.
  - k) potencjał powstawania rodników: Brak danych.
  - l) właściwości fotokatalityczne; Brak danych.

## SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

### 10.1 Reaktywność

Po zmieszaniu z wodą cement twardnieje tworząc stabilną masę, która nie jest reaktywna w normalnym środowisku.

### 10.2 Stabilność chemiczna

Suchy cement jest stabilny w warunkach właściwego przechowywania (patrz sekcja 7) i zgodny z większością innych materiałów budowlanych. Powinien pozostać suchy. Należy unikać kontaktu z materiałami niezgodnymi. Mokry cement jest alkaliczny i niezgodny z kwasami, solami amonowymi, aluminium i innymi metalami nieszlachetnymi. Cement rozpuszcza się w kwasie fluorowodorowym wytwarzając żrący gaz – tetra fluorok krzemu. Cement reaguje z wodą tworząc krzemiany i wodorotlenek wapnia. Krzemiany w cemencie reagują z silnymi utleniaczami takimi jak fluor, trój fluorok boru, trój fluorok magnezu i difluorek tlenu.

### 10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Cement nie powoduje występowania niebezpiecznych reakcji.

### 10.4 Warunki, których należy unikać

Wilgotność podczas składowania może powodować zbrylanie i spadek jakości produktu.

### 10.5 Materiały niezgodne

Kwasy, sole amonowe, aluminium i inne metale nieszlachetne. Powinno się unikać niekontrolowanego dostania się sproszkowanego aluminium do mokrego cementu, może to powodować uwalnianie się wodoru.

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

### 10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu

Nie są znane.

## SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

### 11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu 1272/2008

| Klasa zagrożenia                                     | Efekt  | Źródło                             |
|--|--|------------------------------------|
| Toksyczność ostra – skóra                            | test, królik, kontakt 24 godziny, 2,000 mg/kg wagi ciała – brak obrażeń.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana.   | (2)                                |
| Toksyczność ostra – drogi oddechowe                  | Nie zaobserwowano toksyczności ostrej.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana  | (9)                                |
| Toksyczność ostra – - ustna                          | W wyniku analizy literatury nie stwierdzono toksyczności ostrej ustnej związanej z cementem powszechnego użytku.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana  | Analiza literatury                 |
| Działanie żrące/drażniące na skórę                   | Cement w kontakcie z mokrą skórą może spowodować zagęszczenie, spękanie, bruzdowanie skóry. Przedłużony kontakt połączony z obcieraniem może wywołać oparzenia.  | (2)<br>Doświadczenia ze stosowania |
| Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy | Cement oddziałuje w różny sposób na rogówkę. Przeliczony indeks podrażnienia wynosi 128.<br>Cementy powszechnego użytku zawierają zmienne ilości klinkieru portlandzkiego, popiołów lotnych, żużla wielkopieczowego, pucolany naturalnej, łupków palonych, pyłu krzemionkowego i kamienia wapiennego. Bezpośredni kontakt z cementem może spowodować mechaniczne uszkodzenie rogówki, natychmiastowe lub opóźnione podrażnienie lub zapalenia. Bezpośredni kontakt z większą ilością suchego cementu lub zachlapanie mokrym cementem może powodować od umiarkowanego podrażnienia (np. zapalenie spojówki) nawet do chemicznego oparzenia i ślepoty. | (10), (11)                         |
| Działanie uczulające na skórę                        | Niektóre osoby mogą doświadczyć egzemy po kontakcie z mokrym pyłem cementowym. Może to być spowodowane zarówno wysokim pH, które prowadzi do podrażnienia po dłuższym kontakcie lub reakcją immunologiczną na rozpuszczalny Cr (VI), który może powodować alergiczne podrażnienie skóry.<br>Reakcja może przybrać różne formy od drobnej wysypki do poważnego zapalenia lub połączonych obu efektów.<br>Jeżeli cement zawiera aktywny reduktor rozpuszczalnego chromu (VI) i okres jego działania nie został przekroczony nie powinny wystąpić powyższe efekty (odnośnik 3)  | (3), (4), (17)                     |
| Działanie uczulające na drogi oddechowe              | Nie zanotowano żadnych działań uczulających na drogi oddechowe.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana   | (1)                                |
| Działanie mutagenne na komórki                       | Nie stwierdzono.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana  | (12), (13)                         |



## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

|                                     |   |  |
|-------------------------------------|---|--|
| rozrodcze                           |   |  |
| Rakotwórczość                       | Nie stwierdzono przypadkowych związków z ekspozycją na cement portlandzki i rakotwórczością.<br>Literatura nie dostarcza informacji o rakotwórczości cementu portlandzkiego<br>Cement portlandzki nie jest sklasyfikowany jako rakotwórczy dla ludzi (Zgodnie z ACGIH A4: Czynniki, które mogą być rozważane jako rakotwórcze dla ludzi, ale które nie mogą zostać przeanalizowane ze względu na zbyt małą ilość danych. Testy In vitro i testy na zwierzętach nie wykazały właściwości rakotwórczych na poziomie odpowiednim do sklasyfikowania na podstawie jakiegokolwiek oznaczenia.)<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana. | (1)<br><br>(14)                                |
| Szkodliwe działanie na rozrodczość; | Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana.  | Nie zanotowano przypadków w trakcie stosowania |
| STOT SE narażenie Jednorazowe       | Pył cementu portlandzkiego może działać drażniaco na gardło i drogi oddechowe. W wyniku narażenia na ekspozycje powyżej określonych limitów może wystąpić kaszel, katar i płytki oddech.<br>Przeprowadzone badania wykazują, że narażenie na pył cementowy może ograniczyć funkcjonowanie układu oddechowego. Jednakże badania przeprowadzone do tej pory są wystarczające do określenia jednoznacznie poziomu narażenia powodującego efekt negatywny.  | (1)  |
| STOT RE narażenie powtarzane        | Może wystąpić Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POCHP). Nasilone efekty mogą wystąpić po narażeniu na wysokie poziomy zapylenia. Nie zanotowano żadnych przewlekłych efektów po narażeniu na niskie stężenia.<br>Bazując na dostępnych danych klasyfikacja nie jest wymagana   | (15)   |
| Zagrożenie spowodowane aspiracją    | Nie ma zastosowania dla cementów – nie są stosowany w formie aerozolu.  |  |

## 11.2 Informacje o innych zagrożeniach

### 11.2.1. Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Brak informacji o substancjach zaburzających działanie układu hormonalnego.

### 11.2.2. Inne informacje

Przedłużone działanie może powodować podrażnienie błon śluzowych, zaczerwienienie skóry i oczu. Długotrwałe narażenie na działanie produktu może powodować zapalenie spojówek. Kontakt ze skórą może wywoływać swędzenie, miejscowe zaczerwienienie, a w przypadku długotrwałego kontaktu – wysuszenie, łuszczenie się skóry, pękanie, owrzodzenia, zapalenia skóry. U osób mających skłonności do uczuleń może wystąpić silna reakcja alergiczna nawet na bardzo małe ilości produktu. Wdychanie pyłu może doprowadzić do pogorszenia stanu osób cierpiących na schorzenia układu oddechowego i/lub chorób takich jak rozedma lub astma i/lub obecne schorzenia skóry lub oczu.

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

#### SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

##### 12.1 Toksyczność

Produkt nie jest niebezpieczny dla środowiska. Testy ekotoksykologiczne przeprowadzone na cemencie portlandzkim, na *Daphnia magna* [Oдноśnik (5)] i *Selenastrum coli* [Oдноśnik (6)] wykazały minimalny wpływ ekotoksykologiczny. W związku z tym nie można określić poziomów LC50 i EC50 [Oдноśnik (7)]. Nie ma dowodów na toksyczność osadu [Oдноśnik (8)]. Jednakże wprowadzenie dużych ilości cementu do wody może spowodować wzrost pH a tym samym wykazać właściwości toksyczne w określonych okolicznościach.

##### 12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Nie dotyczy; cement jest materiałem nieorganicznym. Po stwardnieniu nie generuje ryzyka toksyczności.

##### 12.3 Zdolność do bioakumulacji

Nie dotyczy; cement jest materiałem nieorganicznym. Po stwardnieniu nie generuje ryzyka toksyczności.

##### 12.4 Mobilność w glebie

Nie dotyczy; cement jest materiałem nieorganicznym. Po stwardnieniu nie generuje ryzyka toksyczności.

##### 12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Kryteria opisane w załączniku XIII (właściwości PBT i vPvB) nie mają zastosowania dla substancji nieorganicznych.

##### 12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Brak dostępnych danych.

##### 12.7 Inne szkodliwe skutki działania

Brak dostępnych danych

#### SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

##### 13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Nie przechowywać w pobliżu systemów nawadniających, lub wód powierzchniowych.

Odpady niebezpieczne\*:

**HP 4 „Drażniące — działanie drażniące na skórę i powodujące uszkodzenie oczu”**

**HP 5 „Działanie toksyczne na narządy docelowe (STOT)”**

**HP 13 „Uczulające”**

*\*ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 1357/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r. zastępujące załącznik III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektyw (Dziennik Urzędowy UE, L.365, grudzień 2014)*

**Produkt – cement, u którego został przekroczony okres przydatności**

Kod odpadu: 10 13 99 (inne niewymienione odpady)

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

(i kiedy wykazano zawartość rozpuszczalnego Cr (VI) powyżej 0,0002%): Nie powinien być stosowany/sprzedawany w procesach innych niż zamknięte automatyczne lub powinien być odzyskiwany lub składowany zgodnie z krajowymi przepisami lub ponownie zredukowana zawartość Cr (VI) czynnikiem redukującym.

#### **Produkt – niewykorzystane suche pozostałości**

Kod odpadu: 10 13 06 (Cząstki i pyły (z wyłączeniem 10 13 12 i 10 13 13))

Zebrać mechanicznie utrzymując w stanie suchym. Oznakować pojemniki. Możliwe ponowne wykorzystanie, jeżeli jest to zgodne z okresem przydatności. Możliwe stosowanie bez przekroczenia norm zapylenia. Składowanie po utwardzeniu z wodą zgodnie z pkt. Produkt – po zmieszaniu z wodą.

#### **Produkt – półpłynny**

Pozostawić do związania unikać zrzutów do kanalizacji, systemów drenażowych oraz zbiorników i cieków wodnych. Składować zgodnie z pkt. Produkt – po zmieszaniu z wodą.

#### **Produkt – po zmieszaniu z wodą, związany**

Składować zgodnie z krajową legislacją. Unikać zrzutów do kanalizacji. Składować związany produkt jako gruz betonowy. Pod względem reaktywności odpady betonowe nie są niebezpieczne.

**Kod odpadu:** 10 13 14 (Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów - **odpady betonowe i szlam betonowy**) lub 17 01 01 (Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika - **Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów**)).

#### **Opakowanie**

Opróżnić opakowanie i przetwarzać je zgodnie z krajowymi przepisami.

**Kod odpadu:** 15 01 01 (Opakowania z papieru i tektury).

#### Podstawa prawna:

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o odpadach (Dz.U. 2023, poz. 1587).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2023, poz. 1658).

Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1852).

Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. poz. 10, 2020).

### **SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu**

Cement nie jest objęty międzynarodowymi regulacjami dotyczącymi transport towarów niebezpiecznych (IMDG, IATA, ADR/RID); Nie jest wymagana specjalna klasyfikacja.

Nie są wymagane żadne specjalne warunki poza tymi uwzględnionymi w sekcji 8.

#### **14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID**

Nie dotyczy.

#### **14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN**

Nie dotyczy.

#### **14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie**

Nie dotyczy.

#### **14.4 Grupa pakowania**

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

---

Nie dotyczy.

#### 14.5 Zagrożenia dla środowiska

Nie dotyczy.

#### 14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Nie dotyczy.

#### 14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO

Nie dotyczy.

### SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

#### 15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U, poz. 1816, 29.08.2022).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej seria L nr 353 z 31 grudnia 2008 roku) z późniejszymi zmianami (dostosowania do postępu technicznego 1 - 18 ATP).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylenia dyrektywy Rady 89/686/EWG (Dziennik Urzędowy UE, seria L/81 z 31.03.2016).

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1286, 2018);

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. poz. 61, 2020);

Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. poz. 325, 2021);

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1661, 2023).

Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U, poz. 419, 2023).

Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 9 września 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. poz. 1488, 2016).

Oświadczenie Rządowe z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B do Umowy dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A

# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

i B Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. poz. 891, 2023).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o odpadach (Dz.U. 2023, poz. 1587).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2023, poz. 1658).

Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1852).

Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. poz. 10, 2020).

Rozporządzenie (WE) 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej seria L nr 396 z 30 grudnia 2006 roku z późniejszymi zmianami).

### 15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Cement jest mieszaniną. Mieszaniny nie są objęte obowiązkiem rejestracji. Klinkier jest wyłączony z obowiązku rejestracji (Art 2.7 (b) i załącznik V.10 REACH).

Wprowadzanie do obrotu cementu jest regulowane ze względu na zawartość rozpuszczalnego chromu (VI) (REACH załącznik XVII pkt. 47):

Cement i mieszaniny zawierające cement nie mogą być stosowane ani wprowadzane do obrotu, jeżeli zawierają, w stanie uwodnionym, więcej niż 0,0002 % rozpuszczalnego chromu VI w stosunku do całkowitej suchej masy cementu.

Jeżeli stosowane są czynniki redukujące, wówczas – bez uszczerbku dla stosowania innych przepisów wspólnotowych w sprawie klasyfikacji, pakowania i oznakowania substancji i mieszanin niebezpiecznych – opakowania cementu lub mieszanin zawierających cement muszą być opatrzone czytelnymi i niedającymi się usunąć napisami zawierającymi informacje o dacie pakowania, a także o warunkach i okresie przechowywania zapewniających utrzymanie aktywności czynnika redukującego i utrzymanie zawartości rozpuszczalnego chromu VI poniżej wartości granicznej określonej w ust. 1.

W drodze odstępstwa, ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do wprowadzania do obrotu ani stosowania w kontrolowanych, zamkniętych i całkowicie zautomatyzowanych procesach, w których cement i mieszaniny zawierające cement są obrabiane wyłącznie przez maszyny i w których nie ma możliwości kontaktu ze skórą.

Na stronie <http://www.nepsi.eu/good-practice-guide.aspx> można znaleźć tzw. „Przewodnik Dobrych Praktyk”, który zawiera wytyczne dotyczące bezpiecznego postępowania. Ten dokument został stworzony w ramach realizacji „Umowy dotyczącej ochrony zdrowia pracowników poprzez prawidłowe obchodzenie się i użytkowanie krzemionki krystalicznej i produktów, które ją zawiera

## SEKCJA 16: Inne informacje

### Historia zmian

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 zastępuje wersję 3.10 z dnia 18.09.2023. W ramach aktualizacji: zmieniono logo dostawcy, adres e-mail osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki w sekcji 1.3, numery alarmowe w sekcji 1.4; zaktualizowano dane dotyczące składników w sekcji 3.2; uzupełniono sekcje 8.1 oraz 13.1; zaktualizowano akty prawne w sekcji 15.1.



## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

#### Zidentyfikowane zastosowanie oraz kategorie i deskryptory zastosowania

Tabela zamieszczona poniżej przedstawia przegląd wszystkich odpowiednich zidentyfikowanych zastosowań cementu i hydraulicznych materiałów wiążących zawierających cement. Wszystkie zastosowania zostały przedstawione w grupach z uwzględnieniem narażenia na zdrowie oraz środowisko. Dla każdego zastosowania przedstawiono właściwe metody zarządzania ryzykiem i kontroli (patrz sekcja 8), które powinny być zastosowane przez użytkownika cementu lub hydraulicznych materiałów wiążących zawierających cement aby ewentualne narażenie nie przekraczało dopuszczalnych poziomów.

| PROC | Zidentyfikowane zastosowanie – opis zastosowania   | Produkcja             | Profesjonalne/przemysłowe wykorzystanie |
|------|--|-----------------------|---|
|      |  | Materiału budowlanego |   |
| 2    | Zastosowanie w zamkniętym procesie technologicznym ze sporadycznym, kontrolowanym narażeniem   | X                     | X                                       |
| 3    | Zastosowanie w zamkniętym procesie wsadowym (synteza lub wytwarzanie)  | X                     | X                                       |
| 5    | Mieszanie we wsadowych procesach wytwarzania mieszanin lub wyrobów (wieloetapowy i/lub znaczący kontakt).                                    | X                     | X                                       |
| 7    | Napylenie przemysłowe  |                       | X                                       |
| 8a   | Przenoszenie substancji lub mieszaniny (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu |                       | X                                       |
| 8b   | Przenoszenie substancji lub mieszaniny (załadunek/rozładunek) do/z naczyń/dużych pojemników w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu    | X                     | X                                       |
| 9    | Przenoszenie substancji lub mieszaniny do małych pojemników (przeznaczoną do tego celu linią do napełniania wraz z ważeniem)                 | X                     | X                                       |
| 10   | Nakładanie pędzlem lub wałkiem   |                       | X                                       |
| 11   | Napylenie przemysłowe  |                       | X                                       |
| 13   | Obróbka wyrobów przemysłowych poprzez zamaczanie lub zalewanie   |                       | X                                       |
| 14   | Wytwarzanie mieszanin lub wyrobów poprzez tabletkowanie, prasowanie, wyciskanie, granulowanie  | X                     | X                                       |
| 19   | Ręczne mieszanie, podczas którego dochodzi do bliskiego kontaktu z substancją. Dostępne są jedynie środki ochrony osobistej                  |                       | X                                       |
| 22   | Potencjalnie zamknięte operacje  |                       | X                                       |



# KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

## Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

|    |   |   |   |
|----|---|---|---|
|    | przetwarzania z minerałami/metalami w podwyższonej temperaturze.<br>Warunki przemysłowe |   |   |
| 26 | Magazynowanie litych substancji nieorganicznych w temperaturze                          | X | X |

### Skróty i akronimy

**Zwroty H** (wskazujące rodzaj zagrożenia) oraz akronimy symboli, klas zagrożenia i kodów kategorii użyte w sekcji 3. Karty charakterystyki:

Skin Irrit. 2 - Działanie żrące/drażniące na skórę kat. 2  
 Skin Sens. 1B - Działanie uczulające na skórę kat. 1B  
 Eye Dam. 1 - Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy kat.1  
 Eye Irrit. 2 - Działanie drażniące na oczy kat. 2  
 Acute Tox. 4 - Toksyczność ostra kat. 4  
 STOT SE 3 - Toksyczne działanie na narządy docelowe przy narażeniu jednorazowym kat. 3

H302: Działa szkodliwie po połknięciu  
 H315: Działa drażniąco na skórę  
 H317: Może powodować reakcję alergiczną skóry  
 H318: Powoduje poważne uszkodzenie oczu  
 H319: Działa drażniąco na oczy  
 H335: Może powodować podrażnienie dróg oddechowych H315: Działa drażniąco na skórę

### **Skróty:**

NDS - Najwyższe dopuszczalne stężenie na stanowisku pracy – najwyższe dopuszczalne stężenie średnie ważone, którego oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego czasu pracy, przez cały okres jego aktywności zawodowej, nie powinno spowodować zmian w jego stanie zdrowia oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń  
 NDSCh - Najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe – najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe ustalone jako wartość średnia, która nie powinna spowodować ujemnych zmian w stanie zdrowia pracownika oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń, jeżeli utrzymuje się w środowisku pracy nie dłużej niż 30 minut w czasie zmiany roboczej  
 NDSP - wartość stężenia, która ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia pracownika nie może być w środowisku pracy przekroczona w żadnym momencie  
 vPvB - Substancja bardzo trwała i wykazująca bardzo dużą zdolność do bioakumulacji  
 PBT - Substancja trwała, wykazująca zdolność do bioakumulacji i toksyczna  
 DL<sub>50</sub> – Dawka śmiertelna – dawka, przy której obserwuje się zgon 50 % badanych zwierząt w określonym przedziale czasowym  
 CL<sub>50</sub> – Stężenie śmiertelne - stężenie, przy którym obserwuje się zgon 50 % badanych zwierząt w określonym przedziale czasowym  
 CE<sub>50</sub> – Stężenie efektywne – efektywne stężenie substancji powodujące reakcję na poziomie 50% maksymalnej wartości  
 DNEL - Poziom niepowodujący szkodliwego działania dla zdrowia człowieka - poziom narażenia na działanie substancji niepowodujący szkodliwego działania dla zdrowia człowieka  
 PNEC - Przewidywane stężenie niepowodujące zmian w środowisku - stężenie substancji, poniżej którego nie przewiduje się wystąpienia szkodliwych skutków dla środowiska  
 DSB - Dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym - najwyższy dopuszczalny poziom określonego czynnika lub jego metabolitu w odpowiednim materiale biologicznym lub najwyższa dopuszczalna wartość odpowiedniego wskaźnika, określającego oddziaływanie czynnika chemicznego na organizm

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

---

BCF - Współczynnik biokoncentracji (biostężenia) – stosunek stężenia substancji w organizmie do jego stężenia w wodzie w stanie równowagi  
FFP - Filtr cząsteczkowy  
FMP – Półmaska z filtrem cząsteczkowym  
RPE - Respiratory protective equipment (Środki ochrony układu oddechowego)  
SCOEL - Scientific Committee on Occupational Exposure Limit Values (Komitet Naukowy ds oceny narażenia)  
POChP - Przewlekła Obturacyjna Choroba Płuc  
APF – Współczynnik ochrony (ochrona dróg oddechowych)  
ADR- umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ( ang. *Agreement on Dangerous Goods by Road*)  
RID – Regulamin międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (ang. *Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail*)  
IMDG – Międzynarodowy Kodeks Ładunków Niebezpiecznych (ang. *International Maritime Dangerous Goods Code*)  
IATA - Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych (ang. *International Air Transport Association*)  
IMO - Międzynarodowa Organizacja Morska  
CAS – numer przypisany substancji chemicznej w wykazie *Chemical Abstracts Service*  
WE - numer referencyjny stosowany w Unii Europejskiej w celu identyfikacji substancji niebezpiecznych, w szczególności zarejestrowanych w Europejskim Wykazie Istniejących Substancji o Znaczeniu Komercyjnym (EINECS – ang. *European Inventory of Existing Chemical Substances*), lub w Europejskim Wykazie Notyfikowanych Substancji Chemicznych ELINCS (ang. *European List of Notified Chemical Substances*), lub wykazie substancji chemicznych wymienionych w publikacji „*No-longer polymers*”  
Numer UN – czterocyfrowy numer rozpoznawczy materiału w wykazie materiałów niebezpiecznych ONZ, pochodzący z „Przepisów modelowych ONZ”, do którego klasyfikowany jest materiał indywidualny, mieszanina lub przedmiot.  
CLP - Classification, labelling and packaging (Rozporządzenie (EC) No 1272/2008)  
ECHA - European Chemicals Agency (Europejska Agencja Chemikaliów)  
ES - Exposure scenario (Scenariusze narażenia SN)  
HEPA - Type of high efficiency air filter (Rodzaj filtra powietrza)  
H&S -Health and Safety (Zdrowie i Bezpieczeństwo)  
MS – Member State (Kraj Członkowski Unii Europejskiej)  
PROC - Kategoria Procesu  
RE - Narażenie powtarzane  
REACH - Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals (Rozporządzenie 1907/2006(REACH))  
SDS - Safety Data sheet (Karta charakterystyki)  
STOT - Działanie toksyczne na narządy docelowe  
STP - Oczyszczalnia ścieków

### Odnosiniki do literatury i źródła informacji

- (1) Portland Cement Dust - Hazard assessment document EH75/7, UK Health and Safety Executive, 2006: <http://www.hse.gov.uk/pubns/web/portlandcement.pdf>
- (2) Observations on the effects of skin irritation caused by cement, Kietzman et al, *Dermatosen*, 47, 5, 184-189 (1999).
- (3) European Commission's Scientific Committee on Toxicology, Ecotoxicology and the Environment (SCTEE) opinion of the risks to health from Cr (VI) in cement (Komisja Europejska, 2002). [http://ec.europa.eu/health/archive/ph\\_risk/committees/sct/documents/out158\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/archive/ph_risk/committees/sct/documents/out158_en.pdf).
- (4) Epidemiological assessment of the occurrence of allergic dermatitis in workers in the construction industry related to the content of Cr (VI) in cement, NIOH, strona 11, 2003.

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

- (5) U.S. EPA, Short-term Methods for Estimating the Chronic Toxicity of Effluents and Receiving Waters to Freshwater Organisms, 3rd ed. EPA/600/7-91/002, Environmental Monitoring and Support Laboratory, U.S. EPA, Cincinnati, OH (1994a) and 4th ed. EPA-821-R-02-013, US EPA, office of water, Washington D.C. (2002).
- (6) U.S. EPA, Methods for Measuring the Acute Toxicity of Effluents and Receiving Waters to Freshwater and Marine Organisms, 4th ed. EPA/600/4-90/027F, Environmental Monitoring and Support Laboratory, U.S. EPA, Cincinnati, OH (1993) and 5th ed. EPA-821-R-02-012, US EPA, office of water, Washington D.C. (2002).
- (7) Environmental Impact of Construction and Repair Materials on Surface and Ground Waters. Summary of Methodology, Laboratory Results, and Model Development. NCHRP report 448, National Academy Press, Washington, D.C., 2001.
- (8) Final report Sediment Phase Toxicity Test Results with Corophium volutator for Portland clinker prepared for Norcem A.S. by AnalyCen Ecotox AS, 2007.
- (9) TNO report V8801/02, An acute (4-hour) inhalation toxicity study with Portland Cement Clinker CLP/GHS 03-2010-fine in rats, sierpień 2010
- (10) TNO report V8815/09, Evaluation of eye irritation potential of cement clinker G in vitro using the isolated chicken eye test, kwiecień 2010
- (11) European Commission's Scientific Committee on Toxicology, Ecotoxicology and the Environment (SCTEE) opinion of the risks to health from Cr (VI) in cement (Komisja Europejska, 2002). [http://ec.europa.eu/health/archive/ph\\_risk/committees/sct/documents/out158\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/health/archive/ph_risk/committees/sct/documents/out158_en.pdf)
- (12) Investigation of the cytotoxic and proinflammatory effects of cement dusts in rat alveolar macrophages, Van Berlo et al, Chem. Res. Toxicol., 2009 wrzesień; 22(9): 1548-58
- (13) Cytotoxicity and genotoxicity of cement dusts in A549 human epithelial lung cells in vitro; Gminski et al, Abstract DGPT conference Mainz, 2008
- (14) Comments on a recommendation from the American Conference of governmental industrial Hygienists to change the threshold limit value for Portland cement, Patrick A. Hessel and John F. Gamble, EpiLung Consulting, czerwiec 2008
- (15) Prospective monitoring of exposure and lung function among cement workers, Interim report of the study after the data collection of Phase I-II 2006-2010, Hilde Notø, Helge Kjuus, Marit Skogstad and Karl-Christian Nordby, National Institute of Occupational Health, Oslo, Norway, March 2010,
- (16) MEASE, Metals estimation and assessment of substance exposure, EBRC Consulting GmbH for Eurometaux, <http://www.ebrc.de/industrial-chemicals-reach/projects-and-references/mease.php>
- (17) Occurrence of allergic contact dermatitis caused by chromium in cement. A review of epidemiological investigations, Kåre Lenvik, Helge Kjuus, NIOH, Oslo, December 2011.

#### Informacje dotyczące szkolenia

Pracodawca musi dopilnować, żeby pracownicy przeczytali, zrozumieli i stosowali się do wymagań określonych w karcie Charakterystyki.

#### Informacje dodatkowe

Dane oraz metody testowe stosowane do klasyfikacji cementów przedstawione są w punkcie 11.1.

#### Klasyfikacja oraz procedury zastosowane przy opracowaniu klasyfikacji zgodnej z Rozporządzeniem 1272/2008 (CLP)

| Klasyfikacja zgodna z Rozporządzeniem (EC) Nr. 1272/2008 | Procedura klasyfikacji |
|--|------------------------|
| Skin Irrit. 2, H315                                      | na podstawie badań     |

## KARTA CHARAKTERYSTYKI

sporządzona zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM KOMISJI (UE) 2020/878 z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniającym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów REACH (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr L 203 z 26.06.2020 r.)

### Cement portlandzki wieloskładnikowy receptura 8

Wersja 3.11 z dnia 08.01.2024 r. Zastępuje wszystkie poprzednie.

|                    |                             |
|--------------------|-----------------------------|
| Eye Dam. 1, H318   | na podstawie badań          |
| Skin Sens 1B, H317 | doświadczenia ze stosowania |
| STOT SE. 3, H335   | doświadczenia ze stosowania |

Informacje w tym dokumencie opierają się na aktualnie dostępnych danych i dotyczą produktu stosowanego zgodnie z przedstawionymi zaleceniami oraz informacjami przedstawionymi na opakowaniu i/lub przewodnikach technicznych. Jakikolwiek inne użycie produktu włącznie ze stosowaniem w połączeniu z innymi produktami jest prowadzone na odpowiedzialność użytkownika. Użytkownik jest zobowiązany stosowania właściwych procedur bezpieczeństwa oraz właściwych przepisów prawa dla prowadzonej przez niego działalności.